

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
Кафедра публічного та приватного права

РОБОЧА ПРОГРАМА

Пенсійне право

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Литвиненко В.М.

(підпис) (прізвище та ініціали)

«27» серпня 2025 р.

Розробник (-и): Чічкань М.В., доцент кафедри, к.ю.н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

РП навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри публічного та приватного права
(назва кафедри)

Протокол від «27» серпня 2025 р. № 8

Узгоджено з гарантом освітньої програми:

Литвиненко В.М.

(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	Вибіркова
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	2025-2026 рік, 2 семестр Освітня програма «Адміністративна та цивільна юстиція»
Викладач (-і)	Чічкань Марія Валеріївна, доцент кафедри, к.ю.н.
Профайл викладача (-ів)	https://civil.stu.cn.ua/kafedra/personaliyi/
Контакти викладача	mariya.chichkan@stu.cn.ua

2. Анотація курсу.

Програма вивчення вибіркової дисципліни «Пенсійне право» розроблена для здобувачів вищої освіти спеціальності D8 «Право» ОПП «Адміністративна та цивільна юстиція» другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Вдосконалення та пошук ефективної моделі пенсійної системи залишається однією з актуальних проблем України у сучасних умовах. Необхідність ґрунтовного вивчення понятійного апарату та системи законодавства про пенсійне забезпечення обумовлюється невідворотністю настання у житті кожної людини такої життєвої обставини як похилий вік, коли особа ризикує залишитися без достатніх засобів до існування, а також демографічною кризою, наслідком якої є невинне зростання людей похилого віку.

Успішне засвоєння дисципліни «Пенсійне право» дозволяє магістру права розширити коло застосування набутих раніше знань та практичних навичок для вирішення правових ситуацій у сфері пенсійного забезпечення. Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів:

- 1) Загальні положення пенсійного забезпечення в Україні.
- 2) Пенсії у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
- 3) Державне пенсійне забезпечення.

3. Мета та цілі курсу.

Метою курсу «Пенсійне право» є формування науково-професійного світогляду у здобувачів вищої освіти щодо правових засад організації та функціонування сучасної системи пенсійного забезпечення в Україні, а також щодо правового регулювання умов реалізації особами права на пенсійне забезпечення.

Завдання, які вирішуються в процесі вивчення дисципліни:

- дослідження організаційно-правових засад організації та функціонування системи пенсійного забезпечення в Україні;

- вивчення загальних положень пенсійної системи України, а також поняття та умов призначення пенсій у солідарній системі;

- дослідження правових аспектів пенсійного забезпечення окремих категорій громадян.

Під час вивчення курсу здобувач вищої освіти має набути або розширити наступні загальні та спеціальні компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК 1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК 6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК 10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

4. Результати навчання.

Під час вивчення дисципліни ЗВО має досягти або вдосконалити наступні результати навчання, передбачені освітньою-професійною програмою:

РН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

РН 8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

У результаті вивчення курсу «Пенсійне право» здобувач вищої освіти повинен **знати:**

- 1) структуру системи пенсійного України;
- 2) види пенсій за законодавством України та джерела їх фінансування;
- 3) загальну характеристику системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;
- 4) організаційно-правові основи накопичувального пенсійного забезпечення;
- 5) систему недержавного пенсійного забезпечення; діяльність недержавних пенсійних фондів, їх функції, структуру, типи і види;
- 6) поняття стажу (трудовий, страховий), порядок обчислення та підтвердження; коефіцієнт страхового стажу;
- 7) правове регулювання та особливості пенсійного забезпечення окремих категорій громадян.

вміти:

- 1) орієнтуватися в системі пенсійного законодавства;
- 2) самостійно поповнювати, систематизувати і застосовувати норми права у сфері пенсійного забезпечення;
- 3) тлумачити чинне пенсійне законодавство;
- 4) комплексно оцінювати ситуацію, визначати право людини на пенсію, конкретний вид пенсії, умови призначення та визначити алгоритм дій для її отримання.

5. Пререквізити -

6. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Д	З
Лекції	16	10
Практичні (семінарські) заняття	16	10
Самостійна робота	88	100
Індивідуальне завдання	контрольна робота	контрольна робота
Всього кредитів	4	4

Формами проведення занять є лекційні та практичні (семінарські) заняття, самостійна робота, виконання контрольної роботи. Проведення занять відбувається на парах згідно розкладу та за допомогою платформи дистанційного навчання «MOODLE».

7. Тематика курсу.

Змістовий модуль 1. Загальні положення пенсійного забезпечення в Україні

Тема 1. Правові засади організації та функціонування пенсійної системи в Україні

Пенсійне забезпечення як вид соціального забезпечення. Поняття, правове регулювання, загальна характеристика та структура пенсійної системи України. Принципи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Поняття і загальна характеристика накопичувальної системи. Види пенсійних виплат з коштів накопичувальної системи. Правовий статус Накопичувального пенсійного фонду.

Система недержавного пенсійного забезпечення. Поняття і види недержавних пенсійних фондів. Пенсійні внески. Пенсійний контракт і пенсійна схема. Види пенсійних виплат, умови і строки їх здійснення.

Тема 2. Солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування

Право на отримання пенсій та соціальних послуг із солідарної системи. Добровільна участь у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Суб'єкти солідарної системи пенсійного страхування.

Поняття, розмір та значення єдиного страхового внеску на загально-обов'язкове державне соціальне страхування. Поняття персоніфікованого обліку в солідарній системі. Порядок формування інформаційної бази системи персоніфікованого обліку у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Поняття стажу (трудового, страхового), його види. Трудовий стаж, його класифікація та значення в пенсійному праві. Поняття страхового стажу. Страховий стаж у солідарній системі. Коефіцієнт страхового стажу. Мінімальний страховий внесок.

Змістовий модуль 2. Пенсії у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування

Тема 3. Правове регулювання призначення пенсій за віком у солідарній системі

Поняття пенсії за віком в солідарній системі. Загальні умови пенсійного забезпечення за віком. Розмір пенсії за віком. Максимальний та мінімальний розмір пенсії за віком. Підвищення розміру пенсії за віком у разі відстрочки часу її призначення. Підвищення та надбавки до пенсій за віком відповідно до чинного законодавства.

Пенсійне забезпечення окремих категорій громадян у солідарній системі. Пенсійне забезпечення іноземців та осіб без громадянства. Пенсійне забезпечення громадян, що проживають за кордоном. Пенсійне забезпечення засуджених.

Тема 4. Правове регулювання призначення пенсій по інвалідності та у зв'язку з втратою годувальника у солідарній системі

Поняття пенсії по інвалідності в солідарній системі. Умови призначення пенсії по інвалідності. Особливості обрахування страхового стажу при призначенні пенсії по інвалідності. Розмір пенсії по інвалідності. Особливості призначення пенсії по інвалідності в разі зміни групи інвалідності. Порядок звернення за призначенням пенсії.

Поняття пенсії у зв'язку з втратою годувальника в солідарній системі. Умови призначення пенсії у зв'язку з втратою годувальника. Період, на який призначається пенсія у зв'язку з втратою годувальника. Зміна розміру пенсії. Особливості призначення пенсії. Призначення пенсії на всіх членів сім'ї. Виділення частки пенсії.

Тема 5. Порядок призначення та виплати пенсій в солідарній системі

Індексація та перерахунок пенсій. Порядок звернення за призначенням (перерахунком) пенсії. Строки призначення (перерахунку) та виплати пенсії. Виплата пенсії. Виплата пенсії за минулий час. Виплата пенсії особам, які перебувають на повному державному утриманні.

Припинення та поновлення виплати пенсії. Утримання надміру виплачених сум пенсій. Відрахування з пенсій. Виплата недоотриманих пенсій у зв'язку зі смертю пенсіонера.

Змістовий модуль 3. Державне пенсійне забезпечення

Тема 6. Пенсії за віком на пільгових умовах

Пенсії за віком на пільгових умовах: поняття та умови призначення. Порядок проведення атестації робочих місць та її значення для призначення пільгових пенсій. Умови призначення пенсій за віком працівникам, зайнятим на роботах за Списком №1. Умови призначення пенсій за віком працівникам, зайнятим на роботах за Списком №2.

Пенсії за віком у зв'язку з особливими умовами праці. Умови призначення пенсій за віком трактористам-машиністам. Умови призначення пенсій за віком жінкам-дояркам;

свинаркам-операторам; жінкам, зайнятим на вирощуванні тютюну; робітницям текстильного виробництва. Умови призначення пенсій за віком жінкам, які народили п'ятеро і більше дітей і працювали в сільськогосподарському виробництві. Умови призначення пенсій за віком водіям, зайнятим на важких і шкідливих роботах.

Тема 7. Пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб

Види і умови пенсійного забезпечення військовослужбовців. Умови призначення пенсій за вислугою строків служби. Порядок обчислення вислуги років для призначення та виплати пенсій, у тому числі особам, які брали участь в операціях Миротворчих Сил ООН. Розміри пенсій за вислугу років. Підвищення пенсій за вислугу років. Надбавки до пенсій за вислугу років. Обчислення вислуги років.

Умови призначення пенсій по інвалідності. Причини інвалідності. Розміри пенсій по інвалідності. Розміри пенсій по інвалідності. Надбавки до пенсії по інвалідності. Підвищення пенсій по інвалідності. Строки призначення і виплати пенсій по інвалідності. Перерахування пенсій при зміні групи інвалідності. Умови поновлення виплати пенсії в разі переривання інвалідності.

Умови призначення пенсії в разі втрати годувальника. Члени сім'ї, які мають право на пенсію в разі втрати годувальника. Члени сім'ї, які вважаються утриманцями. Збереження пенсії при повторному одруженні. Розміри пенсій у разі втрати годувальника. Розміри пенсій у разі втрати годувальника. Підвищення пенсій у разі втрати годувальника. Період, на який призначається пенсія. Зміни розміру пенсії. Призначення однієї пенсії в разі втрати годувальника на всіх членів сім'ї. Виділення частки пенсії. Заробіток (грошове забезпечення) для обчислення пенсій. Органи, які призначають пенсії, та строки розгляду документів про їх призначення. Строки призначення пенсій.

Тема 8. Пенсійне забезпечення осіб, постраждалих внаслідок техногенно-екологічних катастроф

Визначення категорій осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, для встановлення пільг і компенсацій.

Пенсії особам, віднесеним до категорій 1,2,3. Умови надання пенсій за віком особам, які працювали або проживали на територіях радіоактивного забруднення. Пенсії по інвалідності та у зв'язку з втратою годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи. Додаткові пенсії за шкоду, заподіяну здоров'ю, особам, віднесеним до категорій 1,2,3.

Одноразові компенсації за шкоду, заподіяну здоров'ю, особам, які стали інвалідами внаслідок Чорнобильської катастрофи, учасникам ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС та сім'ям за втрату годувальника. Щомісячна компенсація сім'ям за втрату годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи. Пільги щодо обчислення стажу роботи (служби) по ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Пільги по обчисленню середньомісячного заробітку.

Структура курсу «Пенсійне право»

Назви змістових модулів і тем		Кількість годин для денної/заочної форми навчання			
		Всього	У тому числі		
			Лекц.	Сем.	Сам. роб.
1	2	3	4	5	6
2 семестр					
Змістовий модуль 1. Загальні положення пенсійного забезпечення в Україні					
1.	Правові засади організації та функціонування пенсійної системи в Україні	15/15	2/1	2/1	11/13
2.	Солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування	15/15	2/1	2/1	11/13
Разом за змістовим модулем 1		30/30	4/2	4/2	22/26
Змістовий модуль 2. Пенсії у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування					
3.	Правове регулювання призначення пенсій за віком у солідарній системі	15/15	2/1	2/1	11/13
4.	Правове регулювання призначення пенсій по інвалідності та у зв'язку з втратою годувальника у солідарній системі	15/15	2/2	2/2	11/11
5.	Порядок призначення та виплати пенсій в солідарній системі	15/15	2/1	2/1	11/13
Разом за змістовим модулем 2		45/45	6/4	6/4	33/37
Змістовий модуль 3. Державне пенсійне забезпечення					
6.	Пенсії за віком на пільгових умовах	15/15	2/2	2/2	11/11
7.	Пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб	15/15	2/1	2/1	11/13
8.	Пенсійне забезпечення осіб, постраждалих внаслідок техногенно-екологічних катастроф	15/15	2/1	2/1	11/13
Разом за змістовим модулем 3		45/45	6/4	6/4	33/37
Усього годин за дисципліну		120	16/10	16/10	88/100

Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Правові засади організації та функціонування пенсійної системи в Україні	2/1
2	Солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування	2/1
3	Правове регулювання призначення пенсій за віком у солідарній системі	2/1
4	Правове регулювання призначення пенсій по інвалідності та у зв'язку з втратою годувальника у солідарній системі	2/2
5	Порядок призначення та виплати пенсій в солідарній системі	2/1
6	Пенсії за віком на пільгових умовах	2/2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
7	Пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб	2/1
8	Пенсійне забезпечення осіб, постраждалих внаслідок техногенно-екологічних катастроф	2/1
Разом		16/10

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Правові засади організації та функціонування пенсійної системи в Україні	11/13
2	Солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування	11/13
3	Правове регулювання призначення пенсій за віком у солідарній системі	11/13
4	Правове регулювання призначення пенсій по інвалідності та у зв'язку з втратою годувальника у солідарній системі	11/11
5	Порядок призначення та виплати пенсій в солідарній системі	11/13
6	Пенсії за віком на пільгових умовах	11/11
7	Пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб	11/13
8	Пенсійне забезпечення осіб, постраждалих внаслідок техногенно-екологічних катастроф	11/13
Разом		88/100

8. Система оцінювання та вимоги.

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання знань ЗВО здійснюється відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету “Чернігівська політехніка”» (https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2021/04/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-oczinuyuvannya-znan-zdobuvachiv-vyshhoyi-osvity-1.pdf). Система оцінювання знань з навчальної дисципліни «Пенсійне право» включає <i>поточний та семестровий контроль знань</i>. У 2 семестрі ЗВО може набрати до 70% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру і до 30% підсумкової оцінки на екзамені. Якщо здобувач вищої освіти виконав всі види робіт протягом семестру, то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати екзамен. Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із здобувачами вищої освіти під час лекцій, семінарських занять, усного та письмового опитувань здобувачів вищої освіти, оцінювання реферування наукової літератури, виконання самостійної роботи та однієї контрольної роботи. Семестровий контроль по закінченню 2 семестру
-----------------------------------	--

	проводиться у формі екзамену відповідно до графіку навчального процесу згідно затвердженого розкладу. Для складання екзамену існують білети. Білети складаються з трьох питань (кожне питання оцінюється максимум у 10 балів). У 9-10 балів оцінюється відповідь на питання, яка є повною, її зміст відповідає сутності поставленого питання, (допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки). 8-6 балів - відповідь правильна, послідовна, логічна, але ЗВО допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу; 5-4 бали ЗВО володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення; 3-1 бали ЗВО виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки; 0 балів – ставиться коли відповідь на питання є повністю неправильною. Оцінювання успішності ЗВО під час семестрового контролю (екзамену) здійснюється за національною (чотирибальною) шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалою ECTS і вносяться у відомість успішності та навчальну картку здобувача вищої освіти в автоматизованій системі управління – АСУ «ВНЗ».
Вимоги до КР	Підсумкова контрольна робота проводиться у 2 семестрі за результатом вивчення всіх змістових модулів. Вона може включати у себе теоретичні питання, а також практичні та тестові завдання. В завдання контрольної роботи можуть включатися питання з тем, вивчення яких не виносились на семінарські заняття, але які передбачені планом для самостійного вивчення. Про проведення підсумкової роботи здобувачі вищої освіти попереджаються не менш як за тиждень. Максимальна кількість балів за модульну контрольну роботу для здобувачів вищої освіти денної форми навчання становить 10, для заочної - 20. Критерії оцінювання виконаної контрольної роботи: 10-9/20-18 балів - відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; здобувач вищої освіти впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; відповідь на теоретичні запитання дає з використанням відповідної термінології, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу. 8-6/17-12 балів - відповідь правильна, послідовна, логічна, але здобувач вищої освіти допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді; орієнтується в матеріалі; має навички користування нормативним матеріалом. 5-4/11-6 бали здобувач вищої освіти володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у нормативній базі, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій,

	нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки. 3-1/5-1 бали здобувач вищої освіти виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки. 0 балів передбачених для відповідного завдання – ставиться коли здобувач вищої освіти не виконав відповідного завдання або виконав його повністю неправильно. Після перевірки контрольної роботи та оголошення її результатів здобувачам вищої освіти надається можливість ознайомитись з власними роботами та завданнями для них, і при необхідності оспорити результати контрольної роботи.
Семінарські (практичні) заняття	Усне опитування - включає в себе опитування за будь-яким питанням (в тому числі винесеним на самостійне опрацювання), винесеним на семінарське заняття (за вибором викладача), відповідь на питання інших ЗВО, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше), відповіді на контрольні питання з теми семінарського заняття. Максимальна кількість балів може бути виставлена ЗВО, підготовленим до відповідей на усі питання теми, включаючи питання винесені на самостійне опрацювання. Оцінюючи відповідь, викладач керується такими критеріями, як: 5 балів - повне, послідовне та обґрунтоване викладення матеріалу. Відповідь свідчить про глибоке розуміння питання та його зв'язок з іншими темами та питаннями. 4 бали - ЗВО дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач відповідає не чітко. 3 бали - ЗВО виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача. Викладає матеріал не послідовно. Відповіді на уточнюючі запитання дає не одразу, не впевнено та не чітко. На додаткові питання викладача не відповідає, або відповідає дуже поверхово. 2 бали – ЗВО у відповіді припускається грубих помилок і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; поверхово орієнтується в питанні та темі, яка обговорюється на семінарському занятті. 1 бал – ЗВО намагається відтворити зміст матеріалу, однак взагалі не розуміє його змісту, зв'язків терміно-понять та їх місця в питанні, що вивчається. 0 балів отримує ЗВО, який відмовляється відповідати на запитання. Реферування наукової літератури полягає у самостійному опрацюванні ЗВО наукової літератури (як правило наукової статті), критичному огляді та короткому переказі її змісту, а також наведення найважливіших висновків. Оцінювання виконання реферування, реферату/індивідуальної роботи здійснюється на основі наступних критеріїв: оформлення роботи, уміння самостійно працювати з науковими джерелами та нормативно-правовими актами, чітко визначати актуальність досліджуваного питання, на основі проведеного аналізу формулювати власну позицію: - 4-5

	<i>балів</i> – матеріал викладений логічно і повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність, висновки аргументовані і обґрунтовані, реферат містить вступ, основну частину, висновки і список літератури, оформлення реферату/індивідуальної роботи відповідає вимогам; - <i>4-3 бали</i> – матеріал викладений логічно і повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність, висновки недостатньо аргументовані і обґрунтовані, реферат/індивідуальна робота містить вступ, основну частину, висновки, проте список літератури є недостатнім, оформлення відповідає вимогам; - <i>3-2 бал</i> – матеріал викладений недостатньо повно, реферат/індивідуальна робота не містить вступу, висновки не достатньо аргументовані, обґрунтовані та/або не стосуються усіх поставлених завдань, список літератури є недостатнім, оформлення не відповідає вимогам; - <i>1-0 балів</i> – викладений матеріал неповний, реферат/індивідуальна робота не містить вступу, основна частина не є структурованою, висновки поверхневі або відсутні, список літератури є недостатнім, оформлення не відповідає вимогам.
Умови допуску до підсумкового контролю	У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має більше 30% пропусків навчальних занять (без поважних причин) від загального обсягу аудиторних годин відповідної навчальної дисципліни або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які ЗВО може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – Е, 60 балів»), (<i>2 семестр – 30 балів</i>), то він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість. На ліквідацію академічної заборгованості виноситься весь обсяг теоретичного матеріалу, що передбачений робочою програмою навчальної дисципліни «Пенсійне право». Академічна заборгованість з підсумкового семестрового контролю знань ліквідується здобувачами вищої освіти під час додаткових сесій з ліквідації академзаборгованості, що організовується дирекціями навчально-наукових інститутів (деканатами факультетів) згідно з графіком навчального процесу, затвердженого ректором Університету. Повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачу, другий – комісії, яка створюється директором навчально-наукового інституту (деканом факультету). Результати ліквідації академзаборгованості відображаються в ліквідаційній відомості успішності.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю	Кількість балів Денне/Заочне
<i>Змістовий модуль 1. Загальні положення пенсійного забезпечення в Україні</i>	0...10/0...5

1	Усна або письмова відповідь на семінарському занятті, в тому числі реферування, самостійна робота	0...10/0...5
Змістовий модуль 2. Пенсії у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування		0...15/0...10
1	Усна або письмова відповідь на семінарському занятті, в тому числі реферування, самостійна робота	0...15/0...10
Змістовий модуль 3. Державне пенсійне забезпечення		0...15/0...10
1	Усна або письмова відповідь на семінарському занятті, в тому числі реферування, самостійна робота	0...15/0...10
Підсумкова контрольна робота		0...10/0...20
Окремі додаткові види індивідуальної наукової роботи: Підготовка тез доповідей; наукових публікацій; участь у діяльності юридичної клініки, студентських конкурсів, олімпіадах тощо.		0...20/0...25
Усього поточний і проміжний модульний контроль		0...70
Семестровий контроль (Екзамен)		0...30
Разом		0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

9. Політики курсу.

Політика відвідування занять та виставлення балів. Очікується, що всі ЗВО відвідають лекції і практичні заняття курсу. Враховуються всі бали отримані в ході поточного контролю (усні відповіді, тестування, вирішення задач, самостійна/індивідуальна робота модульні контролю тощо). Активна участь у ході практичних та лекційних занять, участь у студентських конференціях, студентських олімпіадах, підготовка наукових публікацій тощо є підставою для нарахування додаткових балів.

Недопустимі пропуски та запізнення на заняття; користування мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування; недотримання строків виконання навчально-наукових завдань тощо.

За об'єктивних причин (наприклад, карантин, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно за погодженням із деканатом та викладачем, що читає курс.

Загальні засади освітнього процесу в НУ «Чернігівська політехніка» закріплені Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Чернігівська політехніка», затв. Вченою радою від 31.08.2020 (<https://stu.cn.ua/wp->

[content/uploads/2021/10/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-1.pdf](https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2021/10/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-1.pdf)) та Положенням про дистанційне навчання в Національному університеті «Чернігівська політехніка», затв. Вченою радою 31.08.2020 (<https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2021/03/p-dis-n.pdf>)

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та практичних занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика перескладання пропущених занять

Пропущені практичні заняття відпрацьовуються ЗВО впродовж тижня після пропуску. Графік індивідуального відпрацювання пропущених занять узгоджується з викладачем. Відпрацювання практичних занять здійснюється як в усній формі, так і в письмовій. Письмові роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. ЗВО, які не відпрацювали пропущених занять, не здали модульних контролів, не виконали контрольної роботи до здачі заліку не допускаються.

Основні принципи організації поточного й підсумкового контролю знань студентів визначаються Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти в Національному університеті «Чернігівська політехніка», затв. Вченою радою 31.08.2020 (<https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2021/04/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-ocziyuvannya-znan-zdobuvachiv-vyshhoi-osvity-1.pdf>)

Політика академічної доброчесності

Політика дотримання академічної доброчесності ґрунтується на «Кодексі академічної доброчесності Національного університету “Чернігівська політехніка”», затвердженого вченою радою НУ “Чернігівська політехніка” (протокол № 6 від 31.08.2020 р.) та введеного в дію наказом ректора НУ “Чернігівська політехніка” від 31.08.2020 р. №26. - <https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2021/05/p-yakist-kodex-07.07.2021.pdf>

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: - самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти можуть мати наслідки: - повторне проходження оцінювання (контрольна робота, екзамен, залік тощо); - повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; - відрахування з Університету; - позбавлення академічної стипендії.

Політика перезарахування кредитів

Правила перезарахування кредитів у випадку мобільності ЗВО регулюються Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу Національного університету «Чернігівська політехніка», затв. Вченою радою 31.08.2020 (<https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2021/04/polozhennya-pro-akademichnu-mobilnist-uchasnykiv-osvitnogo-proczesu.pdf>)

10. Рекомендована література.

1. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 9 липня 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text>
2. Про пенсійне забезпечення: Закон України від 5 листопада 1991 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1788-12#Text>
3. Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України від 9 липня 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15#Text>
4. Сташків Б.І. Право соціального забезпечення: Особлива частина: навчальний посібник. Чернігів: ПАТ «ПВК» «Десна», 2018. 1092 с.
5. Pension - Employment and social inclusion indicators - Eurostat. - <https://ec.europa.eu/eurostat/web/employment-and-social-inclusion-indicators/social-protection-and-inclusion/pension> (дата звернення: 08.02.2024).

Інформаційне забезпечення курсу у системі дистанційного навчання Moodle:

<https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=7606>